

SZÍNHÁZI UJSÁG

A „DEBRECZENI SZEMLE“ KÜLÖN KIADÁSA.

Ára 10 fillér

Szerkeszti és kiadja: SZATHMÁRY ZOLTÁN

Ára 10 fillér

Szövetségeseinkhez

— Aka Gündüz török költeménye. —

Ford.: Kunos Ignác dr.

A Debreczeni Csokonai Kör felolvasó ülésén előadta: Halassy Mariska.

Szívetek dobbanó verését el nem hunyó tüzzel érzem én önmön szívemben. A szeretet és lelkesedés régi mondái remegtetik tán meg? Azt az egyszerre való lüktetést, mely ugyanegy pillanatban dobogtatja össze a szíveket, minő menynei hatalom, melyik égi dzsinn fűzi egybe?

Vajon töletek hozza e hozzám, avagy tőlem viszi-e hozzátok?

Ismerem azt az erőt, mely a ti lelketeket élteti. A ti nagy lelketeket, melyeket a végtelen végeség sem bírhat betölteni. Ez az erő a győzedelmek megsóvárgott vágya. Hisz az én erős, régóta szomorú és vért síró lelkemben ugyan-ez a hang kiáltoz elő.

Nosza menjünk és keressük a mieinket, a szeretleinket. Menjünk keletre, menjünk nyugatra, menjünk hófedte hegyekre és patakozó pataku fővényes földekre. Az ut, melyet hősi kardotokkal meghódítottok, az Igazság országába vezet.

Veletek együtt vagyok én, jertek, vigyetek. És vissza ne forduljatok utjáról annak a földnek, mely hatalmunknak meg nem hódol.

Nem vereslő vér az, mely ellenségeinknek golyók átluggatta kebeléből, fegyver fakasztotta sebéből kipatakszik. A megszabadításra váró emberiségnek évszázadok óta egybegyülemlett — könnyei azok. Jertek hát, jertek. És mielőtt szívünk szent szerelmével, lelkünk égő lehével fel nem szárítjuk őket, ne oltjuk ki lobogó tűzünket.

Ti hősök, ti bajnokok, ti Istennek emberei vagytok. Oh nyugot ifju hősei, kik lelkes énemet teljesen betöltitek, éreztétek meg, hogy én Oszmán ivadéka vagyok, ifjaknak ifja, vagyok.

Jertek hát jertek, szorítsuk meg egymás szablya suhogtató, fegyver durrogató vasmarkát; Hadd Hadd ölelkezzék össze a bennök rejtőző isteni őserő.

Barátom le német vitéz, testvérem te magyar hős, miénk az élet és miénk a szent hivatás, hogy ezt a régi véres világot békéssé, nyugodalmassá varázsoljuk. A messze távolból elősíkongó hangokban nem az ágyuk dübörgése dörgedez elő, hanem a történelem kaczagása. Kaczag öröme-

ben, mert látja, hogy ime ébredezőben az emberiség igaza és az igazak erkölcsé.

Oh selyemfűrtü ifju barátaim, mikor a győzelem angyalának érkeze égneek emeli a ti büszke daczos feejteket, idegen földeknek hulljanak le reá virágjai. És amikor én a Kaukázus rengetegeiben törtetek előre, rólatok akarok dicsőítő dalokat zengeni.

Oh ti arany-sarkantyus daliás hősök, kik rózsák kertjévé varázsoljátok a sivó pusztaságot, mihelyt azt dobbanó lábaitokkal megdobbantjátok. Mikor a hatalom és dicsőség égi Istenaszonyának naperagyogta felhőparipája partot ér, félős félelemmel álljon meg a Volga. Soraitoknak utat hadd nyisson, hadd álljon meg a folyása. Én meg azon a szent éjszakán, a datolyapálmák holdsugaras levelei alatt, rólatok akarok a lassan loccsanó Nilusnak hősök regéjét regélni.

Nyujtsátok hát kezeteiket, ti ifju leventék, rajta hát előre. Előre, amig csak e világból, Istennek szép világából, nyerseség, gyűlölség és el-lenség ki nem pusztul....

Allah szent nevében előre!!!

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

SZOMORU IDŐKET élünk. Miután takarékoskodnunk kell az élelmiszerekkel, békövetkezett a liszt- és kenyérutalványok keserves napjai. Miután minden újítás megrázkódtalásokkal jár, nem csodálkozhatunk azon, ha az első utalványkiosztások nagy zavarokkal voltak összekötve. De hibáztatni nem lehet voltaképen senkit. Sem a közönséget, mely a körülményekből kifolyólag ideges lett, sem a sajtót, mely a közvéleményt tolmácsolván reformokat sürgetett, a hatóságot sem,

amelynek egyik napról a másikra kellett helyt állani a fontos ujjításokért. Ha valamire el lehet mondani, ennél a dolognál kétszeresen áll annak a közmondásba rögitett filozofiai aperszűnek az igazsága, hogy: Minden jó, ha a vége jó. Már pedig végül a kenyér és lisztutalványok kiosztása is belezökkent a rendes kerékvágásba. Mindenre sokat tanultunk. És minden tapasztalat a mellett szól, hogy sok emberi hibáinkat legyőzhetjük egy kis jóakarattal, felebaráti szeretettel és türelemmel.

AZ *ELET* színjátékaiban, amint azt Névy és jó öreg Zvorényi »Poetiká«-ja olyan szépen kifejti a tragikumot a komikumtól csak egy hajszál választja el. Sokszor pedig mikor ez a két színpadi elem összekeveredik, mint kevert lisztből a hadikenyér, azonképen előáll az isteni tragikomikum. Mialatt a debreczeni közönség tülekedett a városházán a kenyér, lisztcedulákért, egy asszonyosság zürzavaros kétségbeesett lelkiemocióit fizikai fájdalmak váltották fel s hogy el ne felejtse Debreczen a megpróbáltatások eme nevezetes napját, két gyönyörű gyerekkel áldott meg a jószágos Isten ő nagyságát. De isteni jeladásnak tekinthetjük eme ikeráldást arra nézve is, hogy — nem kell félnünk az elnéptelenedéstől. Ugy tudjuk, az ujszülött mindenike fiú, tehát majdan vitéz hazafi lesz belőle. Mintha ez a különös esemény hirdetője lett volna az Irás ama figyelmeztetőjének: »Ne féljete az Isten, aki felruházza a mezők Áliomát, gondoskodni fog ti rólatok is.« Ne csüggedjünk tehát. És különösen ne türelmetlenkedjünk.

KUBELIK JANOSNAK azt szokták a szemére vetni a kritikusai, hogy nincsen szíve, csak gyémánttá fagyott briliáns, utánozhatlanul páratlan technikája. Hát Kubelik polgártárs a héten elhozta hozzánk a szívét s megmutatta, hogy van: Sőt, hogy ide huz magyar (sőt debreczeni szép asszonya révén is) mihozzánk. A művészet lehet nemzetközi, de a lelke magyarrá lett s gyönyörűséges megnyilatkozása az asszonya iránti végtelen szeretetének, hogy annak szülővárosába sietett először a hadsegélyezés javára hangversenyezni. Tette pedig ezt ő, aki millióit külföldön szerezte nyiretyűjével, hófuvásos, zivataros rossz vonatközlekedéses időben, Püspökladányból auto mobilon Debreczenbe vergődve anélkül, hogy nagyon kérkedett volna a hírével. A szívével, a mit megtagadtak tőle a kritikusai, amit eddig csak a debreczeni Széll Marienne tudott, hogy van s a mely először szólalt meg abban a városban, mikor Marienne grófnét meglátta másfél évtizeddel ezelőtt s most a héten, mikor ötödik gyermeke s első fia születése után úgy érezte, hogy ő első sorban is debreczeni polgár Kubelik János.

AMULVA hallgattuk a kiváló hegedűmestert akinél tökéletesebben nem interpretálta a világon Paganinit senki. De ugyanakkor csodálkozva hallottuk Havas Gáborné urasszonyt, aki pár eszten-

dő alatt igazi művésznővé lett. Hangja bársonyos finomsága csak szinesedett, értelmezése művészi izlésűvé vált. Csodálatos szép szövegkiejtése is feltűnt. Akár hangversenyen körutra indulhatna készségeivel.

ZOLTAI LAJOST, a debreczeni Városi Múzeum tudós örét, aki még álmodni is sok száz éves kőkorszakbeli ibrikekkel s rozsdás templom vagy monitor kulcsokkal álmodik, gyönyörűn — szép szavu elismerésben részesítette a miniszter. Zoltai Lajos ugyan maga a szerénység megtetsesült fogalma, de azért azt hisszük, ennek a kitüntetésnek jobban örül, mint ha a lipótvárosi Bazilikát íratta volna telekkönyvileg rá a kincstár. Először, mert a Bazilikával aligha tudna mit kezdeni. (Még ha a fundamentumait felásathatná, csak hogyan) másodsor, mert saját városá: Debreczen ugyancsak szükmarku ő hozzá a kitüntetésekben s anyagi elismerésekben. Azaz, hogy — csak volt. A miniszteri kitüntetés ime rámutatott az ő szerénységének kiváló értékességére. A debreczeni városi múzeum az ő ambíciózus lelkének legszebb gyermeke. Adja az ég, hogy ez az immár felserdült gyerek gyarapodjék, erősödjék Zoltai bácsi lelki gyönyörűségére s a magyar kultúra és tudomány javára.

A CSOKONAI KÖR aranykönyvében a legszebb lapra írhatja azt a remekül rendezett felolvasó ülést, melynek anyagi jövedelme a török »FÉLHOLD«, erkölcsi sikere pedig a KÖR javára szolgált. Török testvéreink együtt küzdenek velünk ellenségeink ellen, az ő humanus intézményüket pártolni mindannyiúnknak számára hazafias kötelesség. A műsor gazdagságáról beszámolt a napi sajtó. Mi csak a Halassy Mariska által elszavalt gyönyörűséges török verset emeljük ki abból, melyet Kunos dr. tudós akadémikusunk fordításában lapunk vezérhelyén közlünk. És még egy mulasztást pótolunk. Erlich József zenetanár csodálatos szervezőképességét méltatjuk itt soron kívül. Bámulatos mit faragott ki hozzáértő művészi ambíciója, türelmes készsége az »Egyetértés zenekarából. A városi zenekar kérdését ime ezen az alapon megoldotta. A Szávay Gyula s dr. Kardos Albert páratlan tevékenysége a Csokonai köri élet keretében nem szorul külön felemlítésre.

A VENDÉGLŐS IPARTÁRSULÁT elnököt választott a héten. Márkus Jenő a Társulat ambíciózus, fáradtságot nem ismerő régi elnöke nyugalmába vágyott. Hálás elismeréssel félévtizedes működése után elbucsuzott tőle az Ipartársulat s Németh Andrászt választotta meg, aki nagyon helyesen jegyezte meg elnöki megnyitójában, — hogy eddig a közkatonák közt küzdött, de a zászló alatt s a csapattól sohasem maradt el. Az ő megválasztása nagy nyereség az Ipartársulatra, amelyre fontos feladatok megoldása vár a szakipar érdekében.

SZENTGYÖRGYI MARTA fényes művészi sikerei uralták az elmúlt hét színházi estéit. A »János vitéz« reprice alkalmából minden dicséret megilleti az ő gyönyörűségeken eredeti Kukorica Jánosát. Sok művésznőt, fővárosi vendégszereplőket is, láttunk ebben a szerepben, de Szentgyörgyi Márta mindeniket feledtetni tudta. Művészetének intellektualis kiválóságai sok ujszerű és artisztikus ötlettel gazdagították ezt a tőzsgyökeres magyar alakot, melyet a meseszerűségnek, az elképzeléseknek poetikus verőfényével világított meg. A többi szereplők közül Teleky Ilona szépen előadott énekszámával, Balázs Bálint sikerült alakításával s Kassay Károly jóízűségével váltak ki.

A kis gróf.

Agárdy Guidó gróf	— — — — —	Kassay Károly
László, fia	— — — — —	Darrigó Kornél
Howard Dorothy	— — — — —	Füredy Ilona
Miss Carter	— — — — —	Horváth Miczi
Rózsi	— — — — —	Teleky Ilona
Csibrákné	— — — — —	H. Serfőzy Etel
Zápolya, igazgató	— — — — —	Várnay László
Kállay, szekerész-önkéntes	— — — — —	Balázs
Rozgonyi, nyári riporter	— — — — —	Lugossy Dániel
Schwartz, bankhivatalnok	— — — — —	Völgyi József
Ítató	— — — — —	Kőszegi
Egressi } színészek	— — — — —	Arday Árpád
Kocsonya, nevelő	— — — — —	Tihanyi

Bob herceg.

Bob herceg	— — — — —	Szentgyörgyi
A királyné	— — — — —	Halassyné Etel
Anny	— — — — —	Teleky Ilona
Pomponius tanár	— — — — —	Kassay Károly
Plumpoding	— — — — —	Várnay László
Lankaszer gróf	— — — — —	Balázs Bálint
Viktoria hercegnő	— — — — —	Füredy Ilon

1855—1915.

Árverési hirdetés.

Debreczen szab. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező alább nevezett üzlet és lakhelyiségek a *folyó évi március hó 20. napján azaz szombaton délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében* megtartandó nyilvános árverést fog tartatni.

A bérleti idő tartama az 1915. évi május hó 1-től az 1918. évi április hó 30-ig terjedő három év.

1. A Simonffy-utca 1. sz. bérházban levő 6. sz. üzlethelyiség. Kikiáltási ár 700 korona.

2. A Simonffy-utca 2. sz. bérházban levő II. em. 8. sz. lakás, amely 4 szoba, 1 előszoba, kony-

ha, kamara, fürdőszoba és mellékhelyiségekből áll. Kikiáltási ár 1800 korona.

3. Ugyanazon bérházban levő 7. sz. üzlethelyiség. Kikiáltási ár 600 korona.

4. Ugyanazon bérházban levő 10. sz. üzlethelyiség. Kikiáltási ár 1177 korona.

5. Ugyanazon bérházban levő 16. sz. üzlethelyiség. Kikiáltási ár 660 korona.

6. A Zenedei épületben levő egyik Vár-utca felőli üzlethelyiség. Kikiáltási ár 1000 korona.

7. Az ugyanazon épületben levő Vár-utca felőli üzlethelyiség. Kikiáltási ár 500 korona.

8. Bethlen-utcai 13. sz. háznál levő 2 szoba előszoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás. Kikiáltási ár 520 korona.

9. Az ugyanazon házban levő 2 szoba, konyhából álló lakás 450 korona.

10. Az ugyanazon házban levő 2 szobás, konyhából álló másik udvari lakás 400 koronáért

11. A Bethlen-utca 39. sz. házban levő egy szoba, konyha, kamarából álló utcái lakás. Kikiáltási ár 336 korona.

12. A Simonffy-utca 41. sz. házastelek. Kikiáltási ár 1400 korona.

13. Késes-utca 44. sz. házastelek. Kikiáltási ár 850 korona.

14. Ajtó-utca 15. sz. házastelek. Kikiáltási ár 1000 korona.

15. Teleky-utca 66. sz. házastelek. Kikiáltási ár 300 korona.

16. Hadházi-ut 16. sz. házastelek. Kikiáltási ár 1000 korona.

17. Wesselényi-tér 10. sz. házastelek. Kikiáltási ár 1200 korona.

18. Luther-utca 13. sz. házastelek, szőlővel együtt kikiáltási ár 500 korona.

19. Vendég-utca 4. sz. házastelek. Kikiáltási ár 600 korona.

20. Gólya-utca 2. sz. házastelek. Kikiáltási ár 1000 korona.

21. A Piacz-utca 26—28. sz. bérházban levő IV. em. 23. sz. lakás, mely egy szoba és klozettből áll. Kikiáltási ár 400 korona.

Árverés alkalmával a kikiáltási ár 10 százaléka az árverés napján, az árverelő bizottságnál készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban bánatpénzül leteendő.

Az árverési feltételek a számvevőségnél, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1915. márczius 11.

A városi tanács.

TÖRLEY
TALISMAN - CASINO - RÉSERVÉ

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Piacz-utca 16. szám. (Saját palota.)

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-állomány nyolczmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankka!

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámitolás, törlesztés és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdai megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruaktár, Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetek: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

APOLLO
MOZGÓSZÍNHÁZ

Szombaton és Vasárnap

3, 5 és 7 órakor fél, 9-kor rendes helyár

Herperia.

A milánói színház művésznőjének felléptével.

Kitünő kíséző műsor.

Villamos bevezetések

motorok, csillárok javítások
mélyen leszállított árban —

Földvári Mórnál

Széchenyi utca 55.

Telefon 168.

Nem fáj a feje másnap ha

„LITTKÉ” pezsgőt iszik.

Külsőleg és belsőleg egyaránt legbiztosabb hatású háziszser a

Próbaüveg 40 fill **PALMA**

Kapható: **Dr. SZELÉNYI ÁRPÁD**

gyógyszerésznél

Debreczen, Piacz-utca 30. szám.

Világháboru térképek

a legujabb és a legjobb kiadásban kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében. Eredeti bolti árakon már 12 fill. kezdve.

Tábori borítékok

2 fillérjével kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében Bika-szálloda mellett. - - - - Szintén 2 fillérjével kaphatók a

Térképzaszlócskák

Thaisz Arthur könyv és műnyomdája Debreczen Piac-utca 7.